

EUROPEAN CLUSTER
COLLABORATION PLATFORM

Private Capital, Big Impact: Financing Clusters

Summary

EU Clusters Talks
16 October 2024, 8:30 – 9:45 CET

An initiative of the European Union

Soukromý kapitál, velký dopad: Financování klastrů EU Clusters Talks 16. října 2024

ZÁPIS

European Cluster Collaboration Platform uspořádala jménem Evropské komise diskusi EU Clusters Talk na téma „Soukromý kapitál, velký dopad: Financování klastrů“, která se konala 16. října od 8:30 do 9:45 hodin, jejímž cílem bylo prozkoumat možnosti financování se zaměřením na rizikový kapitál, partnerství podniků a další modely financování.

Program setkání

Moderace: Andrew Lansley

1. Novinky z ECCP
Ángela Negrete Benedí, členka týmu ECCP
2. InvestEU - SME window
Albena Taneva, DG GROW, Evropská komise
3. Prezentace o rizikovém kapitálu v Evropské unii
Lucrezia Lo Sordo, vedoucí výzkumný pracovník, Invest Europe
4. Panelová diskuse
Régis Hamelin, Pôle ALPHA RLH, CTO, Blumorpho
Stamatiki Kritas, ředitelka, CEBR - Council of European Bioregions
Thomas Krogh Jensen, CEO, Copenhagen Fintech
Mateo Djouadi, evropské projekty a udržitelné financování, Pôle Finance Innovation
5. Finanční příležitosti
Ángela Negrete Benedí, členka týmu ECCP

Klíčová sdělení

- InvestEU SME Window je stěžejní program, jehož cílem je mobilizovat více než 370 miliard eur v investicích v celé Evropě, zaměřených na ekologické, digitální a udržitelné přechody, přičemž 30 % je určeno na projekty související s klimatem.
- Finanční podpora je poskytována prostřednictvím čtyř politických oken: Udržitelná infrastruktura, Výzkum a inovace, Sociální investice a Záruky a kapitálové financování zaměřené na malé a střední podniky.
- Evropský ekosystém rizikového kapitálu je stále propojenější, ale stále přetrvávají značné nedostatky v rozšiřování startupů a udržení talentů, přičemž 30 % startupů se v posledním desetiletí přesunulo do zahraničí.

- Strukturální neefektivita, včetně regulační roztržitosti a nízkých institucionálních investic, brání rozvoji robustních místních ekosystémů rizikového kapitálu a zvyšují závislost na zahraničních investorech.
- Klastry hrají zásadní roli při podpoře spolupráce mezi investory a inovátory, překlenování mezer ve znalostech a zvyšování připravenosti na investice v rané fázi.
- Navrhovaná opatření zahrnují harmonizaci předpisů EU, zavedení jednotného daňového systému, rozšíření programů mobility talentů a zvýšení institucionálních investic do rizikového kapitálu.

1. Novinky z ECCP

Ángela Negrete, členka týmu, Evropská platforma pro spolupráci klastrů

Po úvodních slovech moderátora Andrewa Lansleyho byly představeny následující novinky:

1. Výzva k registraci na příští [Cluster Booster Academy](#), která se uskuteční ve dnech 3.- 4. března 2025, s předchozími online přípravnými sezeními.
2. Rezervujte si termín pro nadcházející akce [Clusters Meet Regions](#):
 - 27.-28. listopadu v Charleroi (Belgie)
3. Přístup k [průzkumu ohledně zkušeností s financováním v rámci programu STEP](#) (Strategic Technologies for Europe Platform).
4. Zapište si datum nadcházející investiční [konference EU-UKRAJINA](#), která se bude konat 13.- 14. listopadu 2025 ve Varšavě.

2. InvestEU - SME window

Albena Taneva, DG GROW, Evropská komise

Albena Taneva představila InvestEU - SME window. Tento program je stěžejní iniciativou víceletého finančního rámce, jejímž cílem je podpořit ekologický, digitální a udržitelný přechod Evropy prostřednictvím zaručených nástrojů.

Program InvestEU funguje s rozpočtovou zárukou ve výši 26 miliard eur na podporu kapitálových a dluhových investic v celé Evropě. Jejím cílem je mobilizovat investice ve výši více než 370 miliard EUR, přičemž nejméně 30 % z nich bude určeno na projekty související s klimatem. Program spojuje 13 dřívějších finančních nástrojů na úrovni EU do jediného rámce, aby se snížila složitost provádění a podávání zpráv.

[Fond InvestEU](#) poskytuje záruky na snížení rizik investic do hospodářství EU. [Poradenské centrum](#) nabízí podporu při přípravě projektů, budování kapacit a studie trhu pro identifikaci investičních nedostatků. [Portál InvestEU](#) zprostředkovává seznamovací akce mezi předkladateli projektů a investory. InvestEU zahrnuje čtyři politická okna. **Okno Udržitelné infrastruktury** podporuje

rozsáhlé projekty v oblasti dopravy, obnovitelných zdrojů energie a energetické účinnosti. **Okno pro výzkum, inovace a digitalizaci** financuje inovativní projekty pro začínající podniky a podniky s velkým rozsahem. **Okno Sociální investice a dovednosti** se zaměřuje na investice do zdravotnictví, sociální oblasti a mikrofinancování. **Okno pro malé a střední podniky**, na které dohlíží DG GROW, má na podporu malých a středních podniků vyčleněno 6,9 miliardy eur.

Albena Taneva vysvětlila, že Evropská komise nefinancuje konečné příjemce přímo. Místo toho **spolupracuje s finančními institucemi, které prostředky rozdělují příjemcům, jako jsou malé a střední podniky, obce a začínající podniky**. Sedmdesát pět procent záruk je přiděleno skupině Evropské investiční banky (EIB), zatímco zbývajících 25 % je vyhrazeno pro další mezinárodní finanční instituce a národní podpůrné banky.

Vysvětlila také, že záruční a kapitálové produkty spadají pod okno pro malé a střední podniky InvestEU. **Záruky pro konkurenceschopnost** zlepšují přístup malých a středních podniků k financování tím, že zmírňují vysoká rizika, snižují požadavky na zajištění a nabízejí výhodné podmínky, jako jsou nižší úrokové sazby a delší splatnost. **Záruky na inovace a digitalizaci** podporují inovační a digitální investice malých a středních podniků. **Záruky pro kulturní a kreativní odvětví** se zaměřují na odvětví, která jsou často vyloučena z tradičního financování. **Záruky udržitelnosti** usnadňují ekologické a udržitelné investice, včetně přechodu na postupy oběhového hospodářství. **Obecné kapitálové financování podporuje začínající a rychle rostoucí podniky, aby posílily svou solventnost**. Odvětvové kapitálové financování se zaměřuje na oblasti, jako je vesmír, obrana, vědy o živé přírodě, udržitelná doprava a digitální odvětví, jako je umělá inteligence a kvantová výpočetní technika.

3. Prezentace o rizikovém kapitálu v Evropské unii

Lucrezia Lo Sordo, vedoucí výzkumný pracovník, Invest Europe

Lucrezia Lo Sordo představila ekosystém rizikového kapitálu v Evropě, podrobně popsala vzájemné působení klastrů, stávající překážky přeshraničních investic a navrhla opatření na podporu dlouhodobého růstu. **Invest Europe zastupuje subjekty soukromého kapitálu, rizikového kapitálu a infrastruktury a má více než 650 členů v celé Evropě**. Organizace shromažďuje údaje přímo od generálních partnerů (GP) prostřednictvím [platformy European Data Cooperative](#), což zajišťuje přesnost a spolehlivost.

Jádro prezentace zdůraznilo zjištění z nejnovější zprávy Invest Europe Venture Capital (VC) Factor. Zpráva geolokuje začínající podniky a firmy rizikového kapitálu podle jejich funkčních městských oblastí (FUA), které zahrnují města a jejich propojená předměstí. Tato klasifikace identifikovala 613 FUA jako zásadní centra pro sociální, ekonomické a investiční aktivity. Analýza odhalila, že na 10 nejvýznamnějších center původu připadá 70 % celkového rozdělení investic, zatímco na

10 nejvýznamnějších cílových center připadá 51 % investic. Kromě toho dvě třetiny celkového objemu investic zahrnují transakce napříč uzly, i když často v rámci stejných nebo blízkých zemí.

Zpráva zdůraznila rostoucí propojení v ekosystému rizikového kapitálu v letech 2007 až 2021, zejména v oblasti investic v rané fázi. Bylo zkoumáno chování jednotlivých odvětví, přičemž ICT vykazují více vzájemných propojení a biotechnologie vykazují vyšší tranzitivitu, kdy propojení mezi centry vytvářejí komplexnější síť.

Klíčové zjištění představilo metriku integrované hodnoty vlivu (IVI), která kombinuje šest měřítek centrality. Města jako Curych a Hamburk se umístila na vysokém stupni IVI navzdory nižším objemům investic nebo propojení, což ukazuje na jejich klíčovou roli při udržování soudržnosti ekosystému.

Byly identifikovány tři hlavní překážky přeshraničních investic. Zaprvé, **získávání finančních prostředků a přeshraniční investování je stále obtížné kvůli roztržitým předpisům.** V letech 2018 až 2023 bylo pouze 27 % investic rizikového kapitálu v Evropě přeshraničních. Navrhovaná opatření zahrnují studium legislativních překážek, vytvoření harmonizovaného systému dohledu v EU, rozšíření režimu EuVECA a vytvoření jednotného systému srážkové daně s cílem zjednodušit zdanění.

Za druhé, **penzijní fondy a pojišťovny v Evropě vyčleňují do soukromého kapitálu a rizikového kapitálu podstatně méně prostředků než jejich americké protějšky.** Zvýšení jejich investičního podílu na 10 % u penzijních fondů a 7 % u pojišťoven by mohlo uvolnit 570 miliard EUR pro přeshraniční aktivity v oblasti rizikového kapitálu.

Zatřetí, **v Evropě chybí dostatečné programy mobility talentů,** což vede k odlivu mozků, neboť 30 % začínajících podniků se v posledním desetiletí přestěhovalo do zahraničí. Mezi navrhovaná řešení patří zavedení víz pro začínající podnikatele s cílem přilákat podnikatele, rozšíření vzdělávání v oblasti podnikání prostřednictvím škol a mentorských programů a nabídka daňových pobídek pro investice do začínajících podniků a podniků s rozšířenou působností.

V závěru své prezentace řečnice zdůraznila význam harmonizovaných předpisů, větší dostupnosti kapitálu a udržení talentů pro dlouhodobý růst evropského ekosystému rizikového kapitálu.

4. Panelová diskuse

Régis Hamelin upozornil na dvojí povahu soukromých investic pro začínající podniky. Rizikový kapitál sice poskytuje financování, strategické vedení a možnosti navazování kontaktů, ale zároveň vyžaduje, aby se startupy přizpůsobily dlouhodobým strategiím investorů, což může omezit jejich agilitu a autonomii. Hamelin zdůraznil, že je důležité, aby zakladatelé chápali cíl investorů

rizikového kapitálu, kterým je často zajištění růstu pro případný odchod. Zakladatelé si podle něj musí od počátku pečlivě vybírat investory, jejichž strategie jsou v souladu s jejich vizí.

Stamatiki Kritas přesunul pozornost na **odvětví biotechnologií a věd o živé přírodě**, kde jsou **investice ze své podstaty rizikovější kvůli delším časovým lhůtám a vyšším nákladům**. Zdůraznila zásadní roli klastrů při překlenování propasti mezi investory rizikového kapitálu a inovátory tím, že usnadňují včasný dialog a přípravu. Kritasová se rovněž zabývala širším problémem odlivu mozků, kdy se evropské talenty a inovace po počátečním vývoji v Evropě často rozšiřují v USA. Vyslovila se pro racionálnější a kooperativní přístup k rozšiřování v rámci Evropy, který by využíval odborných znalostí klastrů k udržení hodnoty na kontinentu.

Thomas Krogh Jensen se zabýval strukturálními nedostatky v evropském rizikovém kapitálu. Navzdory dostupnosti finančních prostředků institucionální investoři, jako jsou penzijní fondy, často váhají s podporou rizikových fondů, zejména těch, které vznikají poprvé. Ukázal, jak toto váhání přispívá k závislosti na zahraničních investorech v pozdějších fázích financování, což prohlubuje odliv mozků a oslabuje místní ekosystémy. Jensen zdůraznil potřebu lepšího sladění mezi správci aktiv a strategiemi rizikového kapitálu, jakož i reforem, které by tyto systémové překážky odstranily a podpořily investice do místních ekosystémů.

Mateo Djouadi tyto obavy zopakoval a zároveň poskytl poznatky z francouzského FinTech prostředí. Zdůraznil, že je důležité vybavit začínající podniky znalostmi a nástroji pro efektivní oslovování investorů rizikového kapitálu, a popsal iniciativy, jako jsou školicí programy a strukturované akce investor-pitch, jejichž cílem je odstranit nedostatky ve znalostech a zlepšit připravenost začínajících podniků. Djouadi také varoval startupy před unáhleným uzavíráním partnerství s rizikovými investory a zdůraznil, že je důležité navázat spolupráci s investory, kteří sdílejí jejich vizi udržitelného růstu.

Debate odhalila několik sporných otázek, které poukazují na příležitosti i výzvy v evropských ekosystémech financování a inovací. Jedním z významných bodů diskuse bylo napětí mezi výhodami a omezeními investic rizikového kapitálu. Investoři sice poskytují zásadní finanční prostředky, odborné znalosti a sítě, ale často požadují sladění se svými strategiemi a konečnými cíli odchodu. Toto očekávání může omezovat agilitu a autonomii začínajících podniků, jak poznamenal Régis Hamelin, který zdůraznil, že **je třeba, aby si zakladatelé pečlivě vybírali investory, kteří sdílejí jejich vizi**. Tento proces však není vždy proveditelný pro startupy, které jsou pod tlakem rychlého zajištění financování, což vytváří kritickou výzvu pro společnost v rané fázi vývoje.

Dalším sporným bodem se stala strukturální neefektivita evropského rizikového kapitálu. Thomas Krogh Jensen zdůraznil neochotu evropských penzijních fondů a institucionálních investorů zapojit se do rizikového kapitálu ve srovnání s jejich americkými protějšky, což vytváří mezeru

ve financování začínajících podniků. Toto váhání vede také k závislosti na zahraničních investorech v pozdějších fázích, což s sebou často nese riziko odlivu mozků. Jensen i Stamatiki Kritas poukázali na to, že evropské startupy a talenty často migrují do USA kvůli lepšímu kapitálu a možnostem rozšiřování, což podkopává dlouhodobou konkurenceschopnost Evropy a návratnost jejich investic do výzkumu a inovací.

Klíčovým tématem byla úloha klastrů při zmírňování těchto problémů. Kritas tvrdil, že klastry mají dobrou pozici k překlenutí rozdílů mezi inovátory a investory, zejména tím, že obě strany vzdělávají a podporují včasný dialog. Roztříštěné evropské prostředí financování však omezuje jejich schopnost plně řešit širší strukturální překážky. Poznamenala například, že v odvětvích biotechnologií a věd o živé přírodě jsou tato odvětví kvůli vyššímu riziku a delším časovým lhůtám méně atraktivní pro tradiční investory rizikového kapitálu, což dále komplikuje proces financování.

Další spornou otázkou byla mezera v přípravě začínajících podniků. Jak Stamatiki Kritas, tak Mateo Djouadi zdůraznili, že mnoho podnikatelů přistupuje k investorům nepřipraveno, nemají jasnou představu o oceňování, vyjednávacích strategiích a očekáváních investorů rizikového kapitálu. Tato nepřipravenost často vede k neefektivitě a promarnění příležitostí. Djouadi zdůraznil, že je důležité vybavit začínající podniky potřebnými nástroji a znalostmi, ale to samo o sobě nemůže vyřešit strukturální problémy.

Dalším opakujícím se tématem byla evropská konkurenceschopnost na světové scéně. **Evropa sice produkuje silné startupy, ale jejich přerod v globálně konkurenceschopné společnosti zůstává výzvou.** Thomas Krogh Jensen poznamenal, že mnoho evropských fondů rizikového kapitálu je ve srovnání se svými americkými a britskými protějšky podfinancováno a méně atraktivních, což vytváří další překážky pro rozšiřování.

Debate nakonec poukázala na kritické problémy specifické pro dané odvětví, systémovou neefektivitu a pokračující odliv talentů a inovací z Evropy do regionů s kapitálově bohatšími ekosystémy. Ačkoli panovala shoda na důležitosti propojení začínajících podniků s investory a využití klastrů k posílení místních ekosystémů, diskuse zdůraznila naléhavou potřebu strukturálních reforem a soudržnějších strategií k udržení talentů a rozšíření inovací v Evropě.

5. Příležitosti financování

1. [Non-thematic development actions by SMEs](#); uzávěrka 5. listopadu 2024.
2. [Open Topic](#); uzávěrka 5. listopadu 2024.
3. [Digital tools for CSP and solar thermal plants](#); uzávěrka 4. února 2025
4. [EUROCLUSTERS for Europe's recovery](#); uzávěrka 5. února 2025.
5. Výzvy EUROCLUSTERS pro MSP; publikované na [European Cluster Collaboration Platform](#).